

13.03.2017

Jakelussa mainituille

Viite

Asia **Valtionavustusprosessin digitalisointia koskevan esiselvityshankkeen asettaminen**

Osana pääministeri Sipilän hallituksen "Digitalisoidaan julkiset palvelut" -kärkihanketta opetus- ja kulttuuriministeriö asettaa valtionavustusprosessin digitalisointia koskevan esiselvityshankkeen.

Toimikausi

13.3.2017 – 31.10.2017

Tausta

Ministeriöt ja niiden alaiset virastot myöntävät vuosittain useita miljardeja euroja valtionavustuksia erilaisiin tarkoituksiin. Avustuksen- ja apurahanhakijoina ovat mm. yksittäiset henkilöt, kansalaisjärjestöt, kulttuurilaitokset, yritykset, säätiöt, kunnat ja korkeakoulut.

Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalla harkinnanvaraiset valtionavustukset ovat keskeinen osa hallinnonalan strategista ohjausta. Koulutukseen, tieteeseen, taiteeseen, liikuntaan ja nuorisotyöhön myönnetään vuosittain harkinnanvaraisina avustuksina yli 1,1 miljardia euroa yhteensä noin 30 000 päätöksellä, joista 13 000 on myönteisiä (luvut vuodelta 2014). Käsittelyprosessiin kaikki vaiheet huomioiden sitoutuu arviolta 160 henkilötyövuotta.

Valtionavustusprosessin digitalisointihanke on osa pääministeri Sipilän hallituksen "Digitalisoidaan julkiset palvelut" -kärkihanketta. Hankkeen tarkoituksena on kehittää asiakaslähtöinen digitaalinen toimintamalli ja tietojärjestelmät avustusten hakemiseen, myöntämiseen, valvontaan, seurantaan ja vaikutusten arviointiin. Eduskunta on vuoden 2016 kolmannessa lisätalousarviossa hyväksynyt esiselvitystä koskevan rahoituksen. Digitalisointia lähdetään toteuttamaan opetus- ja kulttuuriministeriön johdolla.

Tavoitteet

Valtionavustusprosessin digitalisoinnin tavoitteena on edistää hyvää hallintoa, varmistaa päätösten oikeudenmukaisuutta, vähentää avustusten päällekkäisyyttä sekä parantaa avustusten tarkoituksenmukaista kohdentumista ja yhteiskunnallista vaikuttavuutta. Tavoitteena on myös parantaa avustustoiminnassa ja muun toimialoilla

kertyvän tiedon hyödynnettävyyttä mm. visualisoinnin ja tietokoneanalytiikan avulla. Lisäksi tavoitteena on vähentää avustusten käsittelyyn sitoutuvan hallintotyön määrää.

Tarkoitus on, että avustuksia myöntävä viranomaisnäkökulma näkisi järjestelmästä eri rahoittajien avaamat haut, hakijalle aiemmin myönnettyt avustukset sekä hakijan tilanteen muiden myöntäjien hakuprosesseissa. Asiakas puolestaan näkisi avustustarjonnan kokonaisuuden, pystyisi seuraamaan hakemuksensa käsittelyä sekä saisi tiedon ratkaisusta ja sen kriteereiden toteutumisesta hakemuksensa kohdalla.

Tehtävä

Esiselvityksessä arvioidaan, onko tietojärjestelmien tukema toiminnallinen kokonaisuus toteutettavissa niin, että sillä on mahdollista saavuttaa edellä kuvatut laadulliset ja toiminnalliset hyödyt. Selvityksessä tehdään kokeiluja ainakin kolmella pilottialueella, jotka liittyvät lasten ja nuorten liikuntaan, taide- ja kulttuurifestivaaleihin sekä Suomen Akatemian tutkimusrahoitukseen.

Esiselvityksen tulee sisältää seuraavat osa-alueet:

1. Kartoitetaan valtionavustustoiminnan laajuus sekä käytössä olevat sähköiset asiointijärjestelmät ja digitalisaatioaste koko valtionhallinnossa. Selvitetään myös, millaisia olennaisia eroavaisuuksia prosessissa on eri hallinnonaloilla ja arvioidaan tältä pohjalta, millaista joustavuutta yhteiseltä digitalisoidulta järjestelmästä tulisi vaatia. Tässä hyödynnetään vuonna 2015 valtiovarainministeriön johdolla tehtyä työtä. Selvitetään avustuskäytäntöjen ja –kriteerien yhdenmukaistamisen tarve ja edellytykset erilaisten avustustensaajien osalta. Kansalaisjärjestöjen (ml. nuoriso-, liikunta- ja sosiaali- ja terveysalan järjestöt) erityiskysymykset otetaan huomioon sisäkkäisenä hankkeena osana esiselvityshanketta.
2. Selvitetään mahdollisuudet selkeyttää valtionavustustoiminnan tavoitteita ja mitattavuutta sekä arvioida toiminnan vaikuttavuutta. Mallinnusta kokeillaan edellä mainittujen pilottien osalta myös käytännössä.
3. Kuvataan suunniteltava palvelukokonaisuus ja sille asetettavat vaatimukset. Kokeillaan palvelumuotoilun mahdollisuuksia pilottien osalta.
4. Kuvataan suunniteltavan toiminnallisen kokonaisuuden vaihtoehtoisia ratkaisuarkkitehtuureja sekä arvioidaan sen eri osien toteutettavuutta ja vaihtoehtoisia toteutustapoja. Eryteisesti selvitetään mahdollisuudet tukea ja automatisoida toimintaa tietanalytiikan ja keinoälyn menetelmin sekä käsittelevän viranomaisen että avustuksen hakijan kannalta. Tässä tehdään mahdollisuuksien mukaan pilotteihin liittyviä kokeiluja. Lisäksi selvitetään tällä hetkellä käytössä olevien operatiivisten avustusjärjestelmien ominaisuudet ja käyttökelpoisuus hankkeen kannalta sekä ajatellun kokonaisuuden integroitavuus valtionhallinnon yleisiin tietojärjestelmiin.
5. Arvioidaan suunnitellun toiminnallisen ja järjestelmäkokonaisuuden kustannukset ja hyödyt sekä hankkeen riskit. Kuvataan hankkeen toteuttamisessa huomioon otettavat tietoturvakysymykset.
6. Tehdään ehdotus hankkeen toteutustavasta ja järjestelmäohjelmien toteutuksen vaihtoehtoista ja hankintakokonaisuudesta. Lisäksi arvioidaan suunnitellun palvelukokonaisuuden omistajuuden, hallinnan ja järjestämisen eri vaihtoehtoja.

7. Kuvataan hankkeen lainsäädäntöulottuvuudet ja arvioidaan mahdollisia lainsäädännön muutostarpeita.

Organisointi

Esiselvitystä ohjaa opetus- ja kulttuuriministeriön ja Valtiokonttorin (VK) D9-toimialan edustajien muodostama ohjausryhmä, jonka jäsenet ovat:

Neuvotteleva virkamies Tuula Lybeck, opetus- ja kulttuuriministeriö, puheenjohtaja
Erityisasiantuntija Kalervo Koskimies, opetus- ja kulttuuriministeriö
Digijohtaja Nina Nissilä, Valtiokonttori, Digitalisaation tuki D9

Esiselvityksen laadun varmistamiseksi ja tulevan asiakaskunnan näkökulmien huomioon ottamiseksi projektille asetetaan referenssiryhmä, jonka jäsenet ovat:

Neuvotteleva virkamies Tuula Lybeck, opetus- ja kulttuuriministeriö, puheenjohtaja
Ylijohtaja Riitta Kaivosoja, opetus- ja kulttuuriministeriö
Ylijohtaja Esko Ranto, opetus- ja kulttuuriministeriö
Neuvotteleva virkamies Ilkka Turunen, opetus- ja kulttuuriministeriö
Pääjohtaja Olli-Pekka Heinonen, Opetushallitus
Pääjohtaja Heikki Mannila, Suomen Akatemia
Suunnittelupäällikkö Tiina Kuoppa, Taiteen edistämiskeskus
Erityisasiantuntija Johanna Kotipelto, valtioneuvoston kanslia
Ryhmäpäällikkö Selja Luostarisen, valtioneuvoston kanslia
Lainsäädäntöneuvos Taru Kuosmanen, ulkoasiainministeriö (varaedustaja neuvonantaja Tomi Särkioja)
Erityisasiantuntija Juha Saunamäki, oikeusministeriö
Neuvotteleva virkamies Elina Rydman, sisäministeriö
Talousylitarkastaja Ritva Tolonen, maa- ja metsätalousministeriö (varaedustaja neuvotteleva virka-mies Markku Himanen)
Neuvotteleva virkamies Dea Crichton-Turley, työ- ja elinkeinoministeriö
Hallitusneuvos Anne Kumpula, sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö (varaedustaja erityisasiantuntija Jukka Lähesmaa)
Ylitarkastaja Tiina Kotonen-Pekkanen, ympäristöministeriö
Ylitarkastaja Antti Seppänen, Etelä-Suomen aluehallintovirasto
Asiakaskokemusjohtaja Minna Suutari, Tekes (varaedustaja johtava asiantuntija Marita Virtanen)
Arviointi- ja kehittämispäällikkö Tuomas Koskela, Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö
avustuskeskus STEA
Toiminnanjohtaja Sari Rusanen, Kuhmon kamarimusiikki
Yhteysjohtaja Taina Korell, Helsingin kaupunki
Johtaja Eino Havas, Liikunnan ja kansanterveyden edistämissäätiö LIKES
Talousjohtaja Kirsi Anttila, SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry
Talousjohtaja Arto Kuusisto, Suomen Olympiakomitea ry
Toimitusjohtaja Tommi Saarikivi, Suomen Teatterit ry
Johtaja Ville Savilampi, Suomen Nuorisoyhteistyö - Allianssi ry
Johtava asiantuntija Sari Rautio, Suomen itsenäisyyden juhlarahasto Sitra
Johtaja Leif Jakobsson, Svenska kulturfonden
Vaikuttavuusanalyysin asiantuntija Jussi Pyykkönen, ME-säätiö
Markkinointijohtaja Johanna Suhonen, Alma Talent Oy

Osana hallituksen ”Digitalisoidaan julkiset palvelut” -kärkihanketta valtionavustusten digitalisointi -hankkeen esiselvityksessä tehdään yhteistyötä muiden kärkihankkeiden kanssa. Valtiokonttorin Digitalisaation tuki D9 -yksikkö tukee hankkeen valmistelua.

Esiselvityksen tekemistä varten voidaan ministeriöön ottaa määräaikaista henkilöstöä sekä hankkia ostopalveluita. Tämä henkilöstö toimii ohjaus- ja referenssiryhmän sihteeristönä.

Esiselvityksessä järjestetään myös erityisesti pilotteihin liittyviä työpajoja erillisissä projektiryhmissä.

Kustannukset ja rahoitus

Esiselvityksen kustannukset ovat enintään 500 000 euroa. Aiheutuneet menot maksetaan hallituksen kärkihankkeeseen osoitetusta määrärahasta opetus- ja kulttuuriministeriön toimintamomentilta 29.01.01.

Opetus- ja kulttuuriministeri

Sanni Grahn-Laasonen

Neuvotteleva virkamies

Iiris Patosalmi

Jakelu Ohjausryhmän jäsenet
Referenssiryhmän jäsenet

Tiedoksi Opetus- ja kulttuuriministeriön osastot ja yksiköt
Kansliapäällikkö Anita Lehikoinen
Erityisavustaja Heikki Kuutti Uusitalo
Erityisavustaja Matias Marttinen